

fd.
persoonlijk

Zaterdag 15 september 2012 | Jaargang 8 | Nr. 30 | € 2,99

Cultuur

Het atelier van
Joseph Beuys

Lifestyle

Pure rijkdom aan
de Braziliaanse kust

Filmmakers

Producenten zorgen dat er geld is voor een film,
maar erkenning en aandacht... ho maar

Pure rijkdom

Paraty was ooit een geïsoleerd dorpje halverwege São Paulo en Rio. Eerst streken er hippies en kunstenaars neer, nu is het een bestemming voor de jetsset. Inclusief literaire festivals en tweehonderd bountystranden. Vertrek heb je niet in de hand. 'Als Paraty wil dat je blijft, laat ze je niet gaan.'

Tekst en fotografie: Jurriaan Teulings

pagina 18, 15-09-2012 © Het Financieele Dagblad Bijlage

Links: avondgloed bij Praia do Pontal; onder: uitzicht vanaf de jachthaven op Igreja Santa Rita, Paraty.

Nicolas staat op het balkon van Casa Turquesa en wijst naar de horizon, waar wollige wolken tegen de schimmen van een bergketen opstuwten. 'Zie je die lijnen? Architect Oscar Niemeyer heeft ooit gezegd dat de bergen van de Costa Verde, gezien vanuit Paraty, de perfecte rondingen hebben — de sensuele rondingen waarop hij al zijn werk heeft gebaseerd.'

Rijden van São Paulo naar Rio de Janeiro kán via de snelweg, maar wie de tijd heeft, neemt de kustweg langs de Costa Verde. De slingerweg door het met dicht Atlantisch regenwoud begroeide kustgebergte is dan wel geen pretje voor de zwakke maag, maar bij de eerste glimp van de spectaculaire baaien, waar talloze watervallen de oceaan in rollen, is meteen duidelijk dat elke minuut langs deze route een belevenis is. Paraty ligt precies halverwege en maant tot blijven. De locatie is idyllisch: het gebergte duikt hier in de baai van Ilha Grande nog even op als een zestigstal tropische, met dichte jungle begroeide eilandjes. Die zijn op hun beurt goed voor zo'n tweehonderd onervalste bountystranden. Wie een kano huurt, of voor een paar tientjes per uur een bootje chartert, heeft ze voor het uitzoeken.

pagina 19, 15-09-2012 © Het Financieele Dagblad Bijlage

Paraty is een plek waar een paar uur extra reistijd al snel een paar dagen wordt: een niet onaanzienlijk deel van toevallige voorbijgangers heeft het dorp nooit meer verlaten.

'Als Paraty wil dat je blijft, laat ze je niet gaan', zegt 'Teté' Etrusco, eigenaar van Casa Turquesa in het historische centrum van het dorp. Het geloof in Paraty als een bezielde entiteit zit er bij haar diep in. 'Er waart hier magie door de straten.' Blijkbaar heeft die geest van het dorp een smaak ontwikkeld voor de betere kringen. Een van de bekendste bewoners is João Henrique de Orléans e Bragança — Dom João in de volksmond. Hij is nazaat van het voormalige Braziliaanse koningshuis. 'Een heel bescheiden, artistieke man, en een echte intellectueel', licht Teté toe. 'Hij is fotograaf en runt net als ik een luxe hotel, Pousada do Principe. Tijdens het literair festival organiseert hij poëzieavonden bij hem in huis, die voor iedereen toegankelijk zijn, en tot diep in de nacht voortduren.'

In de vier jaar sinds de opening van haar 'guesthouse' heeft Etrusco al Braziliaanse politici en mediavormers, Japanse ontwerpers, Britse schrijvers en Mongaasische royalty ontvangen. Een van haar huidige gasten is een Amerikaans televisieacteur. Maar ze doet liever niet aan namedropping. 'Men komt hier niet om te zien en gezien te worden. Dit is geen Saint-Tropez. De beroemdheden in Paraty zijn heel discreet. De familie achter Rede Globo, het grootste televisienetwerk van het land, heeft een villa om de hoek, maar ze vallen nergens op. Niemand heeft hier pretenties, zelfs de prins niet.'

Hippies en chef-koks

Tofdat er in de jaren zeventig een nieuwe kustweg werd aangelegd, lag Paraty er verstoofd en geïsoleerd bij. Zoals dat wel vaker gaat, kwamen eerst de hippies, gevolgd door kunstenaars, chefs en andere artistieke ondernemers die er met restaurants, galerieën en feestjes een comfortabel sfeertje opbouwden dat zowel romantisch als werelds was. In hun kielzog volgde de jetset. Met name de afgelopen jaren opende in Paraty het ene na het andere boetiekhotel of prachtige restaurant. Sinds Brazilië zijn opmars in de vaart der volkeren begon (het is de B in Bric-landen), is de culturele kalender van het dorp gestaag aangevuld met evenementen op het gebied van mode, fotografie, theater, muziek, kunst, literatuur en gastronomie. De unieke locatie, pal tussen de twee culturele cen-

'Men komt hier niet om gezien te worden. Dit is geen Saint-Tropez. De beroemdheden in Paraty zijn heel discreet'

Privé-eiland huren

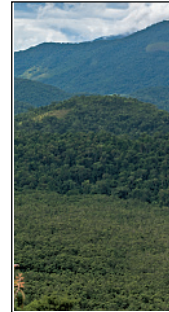
Casa Turquesa (negen kamers, vanaf €350 per nacht, casaturquesa.com.br) is verreweg het meest luxe boetiekhotel van Paraty. Het prijkt sinds de opening in 2008 hoog op alle luxelijstjes van de Braziliaanse hotelbranche. Toch kan het nog een stuk extravaganter: in het historische centrum en op de eilanden in de baai bevindt zich een groot aantal weelderige villa's waar tropische dromen in overtreffende trap kunnen worden uitgeleefd, inclusief eigen personeel, koks en kapiteins. Op brazilianbeachhouse.com staat een mooie selectie, inclusief een compleet privé-eiland (Ilha do Pico, €1300 per nacht). Een verblijf in Paraty hoeft echter geen vermogen te kosten: een tweepersoonskamer in **Geko Hostel** (gekohostel.com), prachtig gelegen pal aan het strand, kost slechts €30 per nacht. Die prijs is inclusief een caipirinha bij de beachbar.

Hotel Casa Turquesa

Onder: bedrijvigheid in de Rua do Comércio; rechts: Praia do Jabaquara, een van de tweehonderd paradijselijke stranden.

Links: uitzicht op de baai van Ilha Grande vanuit het met tropisch regenwoud begroeide kustgebied; rechts: bijvloed stroomt het oceanawater de straten van Paraty in.

tra van Brazilië, verleent Paraty een cultureel cachet dat zijn dorpsomvang ver overschrijdt. Het jonge literatuurfestival Flip trok al grote namen als João Ubaldo Ribeiro, Salman Rushdie, Isabel Allende en Ian McEwan. In het kader van het jaarlijkse jazzfestival Bourbon Street gaf vorig jaar The Buena Vista Social Club een straatoptreden. Lang niet slecht voor een dorp van 35.000 inwoners. Tervergelijking: dat is niet veel groter dan Tytjerksteradiel.

Goudmijnen

Paraty beleefde zijn koloniale hoogtijdagen als belangrijke levensader van het Portugese wereldrijk; het lag aan het einde van de caminho do ouro, een 1200 kilometer lange route die de goudmijnen van het binnenland met de kust verbond. Piraterij in de baai maakte een einde aan die transporten, maar de oude goudroute is

Bus, taxi of helikopter

Paraty ligt 250 kilometer van Rio de Janeiro en 280 kilometer van São Paulo. Een comfortabele busrit vanaf deze steden naar Paraty kost ongeveer €20; een taxi €250; een helikopter €3000. De prijzen van vluchten vanaf Amsterdam naar Rio de Janeiro en São Paulo wisselen sterk, afhankelijk van het seizoen. De goedkoopste economy-retourvluchten in januari (het hoogseizoen) zijn met TAP Portugal via Lissabon naar Rio voor €569 en met British Airways via Londen naar São Paulo voor €643.

inmiddels weer vrijgemaakt van de gretig weerkerende jungle en geniet een grote populariteit bij wandelaars, die er een gewoonte van maken bij elke waterloop op hun pad een verfrissende duik te nemen.

Anno 2012 wordt het goud aangevoerd door de lucht. De ligging van Paraty, op gelijke afstand van Rio de Janeiro en São Paulo, is ideaal voor een buitenhuisje voor de superrijken; met de helikopter ben je er zo. Nicolas, de jonge concierge van Casa Turquesa die vanaf het balkon van zijn huidige werkplek op het geboortehuis van zijn moeder kijkt, verbaast zich er nog steeds over: 'Het charteren van een helikopter naar Paraty kost al snel €3000, en toch zie je er vanachter de bergen soms een ware file van vliegtuigen. Die mensen zijn echt schatrijk.'

In de straat onder het balkon slaapt een paard en wagen door zilte plassen. De stoepen in het historische centrum, waar autoverkeer verboden is, zijn hoog. Bijvloed stroomt de Atlantische Oceaan doodleuk de straten in, en bij volle maan reikt het water gevaarlijk dicht tot aan de drempels. Niemand die er zich veel van aantrekt. Het is eigenlijk een aanvulling op de schoonheid van Paraty. Als de door maanlicht verlichte straten zich 's nachts met mysterieus gebroel vullen met donker zee water, wordt duidelijk wat Teté bedoelt met de magie die door de straten waart. Eén blik op de perfecte reflectie van het koloniale erfgoed in het water is genoeg om de doorreis naar Rio de Janeiro toch maar weer een keer te stellen.

